

od najuglednijih slavističkih časopisa *Studia Slavica Academiae Scientiarum Hungaricae*, a više put bio je gost predavač na uglednim inozemnim sveučilištima (Sydney, Buenos Aires, Budimpešta, Krakow).

Ukupno su dodijeljene dvije nagrade za životno djelo i 15 godišnjih nagrada za 2022. Među istaknutim nagrađenicima, spomenimo još kako je godišnjom „Nagradom Ivan Filipović“ u području osnovnog školstva nagrađen *Siniša Režek*, učitelj–savjetnik matematike i fizike, djelatnik Osnovne škole Žitnjak u Zagrebu. Siniša Režek na Učiteljskom fakultetu u Zagrebu djeluje već petnaest godina u svojstvu vanjskog suradnika kao izvoditelj nastave

na matematičkim kolegijima te izbornim kolegijima Šah u osnovnoj školi I i II.

Nataša Ljubić Klemše, učiteljica–savjetnica razredne nastave u I. osnovnoj školi Bjelovar i studentica doktorskog studija Cjeloživotno obrazovanje i obrazovne znanosti na Učiteljskom fakultetu u Zagrebu također je nagrađena godišnjom „Nagradom Ivan Filipović“ u području osnovnog školstva.

(Cjelovito obrazloženje Odluke o dodjeli „Nagrade Ivan Filipović“ za 2022. godinu s imenima nagrađenika u svim područjima dostupno je na mrežnim stranicama Ministarstva znanosti i obrazovanja.)

(Iz priopćenja o dodjeli Nagrade)

LIRIKA JEDNOSTAVNOSTI MAGDALENE KOLAR ĐUDAJEK (*Podsjetnik na kajkavsku zbirku SKRAJEC; izd. Biakova, Zagreb, 2018.*)

Ovo je knjiga čežnje. Čežnje katkada utišane, izrečene gotovo šaptom, negdje između ređaka, katkada buntovne, nepomirljive. Stranice ove knjige, sve pjesme u njoj sabrane, natopljene su čežnjom, čežnjom za svijetom u kojem će biti jednostavnije živjeti. U kojem će ljudskost snažnije doći do izražaja i dati smisao svakom danu, svemu što se zbiva, svakom ljudskom odnosu i postupku.

Magdalena Kolar Đudajek izriče, koliko je to riječima moguće, čežnju za svijetom koji je, u određenom smislu, minuo ali koji nastavlja živjeti u njoj kao dublja, prisnija istina. Za svijetom u kojemu se ona bolje snalazi. U kojemu je sve na svome mjestu: i čovjek i Bog, i dom i zavičaj, i sućut i odgovornost. Izriče čežnju za duhom.

O svojoj čežnji ona progovara na jednostavan i povjerljiv, bezazlen način. Progovara djetinjom dušom. I upravo zato ta čežnja, nerijetko duboko povrijeđena, zastaje zapanjena. Kako je moguće okraštiti ljepotu ovoga svijeta? Kako je moguće prigrabiti je za sebe – ili samo za neke – kad ona pripada svima? Jer ljepota prigrabljena, ljepota je okradena, gotovo usmrćena. Pjesnikinja s gorčinom zbori o neshvatljivom odmaku od prirode, od dobrote, od poštenja.

Pamćenje djetinjstva, pamćenje životnih ljepota i dobrot, prisnost s prirodom, progovara na mnogim stranicama ove knjige. Stihovi Magdalene Kolar Đudajek otkani su od zavičajnosti i nježnosti, od osjetljivosti za običnosti života, pa i za sitnice koje tvore njoj (i ne samo njoj) razumljivu i prihvatljivu ljepotu života.

Ja sam babica / Al sam još navek i dete . / Nigdar ne bi zrasla. – kazuje nam pjesnikinja i pritom svjedoči o neprolaznosti: *Tekli su dani, / A ljubav je vrnula još već.* Po njezinom shvaćanju, ljubav je izvorište i mjera svega po čemu ljudski život ima smisla: *Čuti ljubav, / Živi ljubav, / Zbudi nadu, / Zbudi serce.* Ljubav potvrđuju i radosti i tuge, jednako i kad se živi s osmijehom i kad se živi na rubu suza, i kad se suza skrila.

U stihove: *Tu me negda čekal, dragi Ivek moj,* urezana je razdjelnica između onoga što je bilo, onoga što jest i što će biti. Toliko je toga u tome s koje nas strane čeka netko drag, netko od koga ne znamo razlikovati svoje srce. U stihovima: *O, majko moja, / Zakaj si me rodila malu, / A srćeko mi tak / Veliko dala* - blago prigovara majci. Pritom je njezin prigovor prepunjen nezrecivom zahvalnošću.

Lirika Magdalene Kolar posve je osobna i po tome općeljudska. Pjesnikinja se u svojoj

povjerljivosti i čežnji nimalo ne skanjuje očitovati svoju dušu. Po tome je ova knjiga istinsko obogaćenje za svakog čitatelja koji je iščitava s dušom.

(Iz pogovora „Knjiga čežnje“, izvor:<https://biakova.com>)

Stjepan Lice

Bilješka o pjesnikinji:

MAGDALENA KOLAR ĐUDAJEK (rođ. 6. kolovoza 1937. u Špičkovini kraj Zaboka) - pjesnikinja, likovna umjetnica, zanimanjem krojačica, u mir. (životni motto: „Samo jedna igla više./ igla koja pjesme piše“). Osnovnu školu završila je u Špičkovini, krojački zanat (1955.) u Zagrebu, gdje je i položila majstorski ispit (1975.). Poeziju piše od rane mladosti, sudjelujući na brojnim recitalima suvremene (kajkavske) poezije, objavljujući u 50-ak zajedničkih zbirki i zbornika, te u časopisima (npr., *Kronika potkožnih senzacija*; *Mladi pisci 84*; časopis *Kaj*; *Zeleni bregi Zeline* – zbirke s recitala suvremenoga kajkavskoga pjesništva u Sv. Ivanu Zelini; *Susret riječi* – Bedekovčina; *Naša riječ*, I, II, III; *Književno stvaralaštvo radnika Zagreb*, 1980.

i 1986.; 100 hrvatskih pisaca – MH Zaprešić, 1991. i dr.)

Objavljene zbirke poezije: *Zagorje moje - jen pušlec i kušlec* (Književni klub Dubrava, Zagreb, 1987.); *Kapljica* (Društvo pisaca „August Šenoa“, Zagreb, 1991.); Špigel i droptinje (samizdat, Zagreb, 1993., likovna oprema - Ivan Lackovića Croatia); *Život je tak i tak* neka drugo (Društvo pisaca „August Šenoa“, Zagreb, 1995 - uz ilustracije Ivana Rabuzina); *Oni su sami sej za dost* (Udruga umjetnika „Vjekoslav Majer“, Zagreb, 2006.); *Skrajec* (Biakova, Zagreb, 2018.); *Ružin pupoljak* (Biakova, 2021.).

Uz dominaciju idejno-tematskog sloja „raskorjenjivanja, osjećaja otrgnuća od zavičajnog tla, u novonastaloj urbanoj stvarnosti“ (I. Kalinski: 1995.), poezija M. Kolar Đudajek, osobito kajkavska - vrednotama zavičajnoga govora i zagrebačke kajkavštine – ukratko, univerzalnom tematikom u jednostavnosti izraza - priklanja se rasponu suvremenih poetika.

LIT.: Ivo Kalinski. Predgovor, u: *Život je tak i tak* neka drugo, 1995; Božica Pažur. Predgovorno slovo, u: Špigel i droptinje, 1993. (*Prilagođena natuknica iz Enciklopedije Hrvatskoga zagorja*, LZMK, Zagreb, 2017.)

B.P./Uredništvo

KAJKAVSKO SPRAVIŠĆE – PEDESETLETNICA!

KAJKAVSKO SPRAVIŠĆE – društvo za širenje i unapređivanje znanosti i umjetnosti (predsjednik: izv. prof. dr. sc. Boris Beck). Utemeljeno je u Zagrebu 20. prosinca 1974. godine, prerastanjem iz KUD-a Ksaver Šandor Gjalski (osnovanog 14. rujna 1973.) - inicijativom Stjepana Draganića, pokretača i gl. urednika časopisa *Kaj*. S 260-ak članova, istaknutih znanstvenika i umjetnika, promicatelja sveukupne hrv. kulture i 10-ak stalnih programa – vezanih uz opsežno (povijesno-kulturno i zemljopisno) kajkavsko govorno područje RH (koje obuhvaća osam regija - od Međimurja, Hrvatskoga zagorja, Prigorja, Moslavine, Podravine, Turropolja, kajkavskih središta, gra-

dova Zagreba, Varaždina... i njihovih županija, goranskoga kraja, ... do čakavsko-kajkavskih govora središnje Istre) - Kajkavsko spravišće jedino je, iako u statusu udruge, koje to područje zahvaća u cijelosti – kao kajkavski kulturni sabor (=spravišće).

Temeljni je (prema Statutu) djelatni sadržaj te kulturno-znanstvene udruge: otkrivanje, izučavanje, objavljivanje i vrednovanje kulturno-povijesne baštine i suvremenosti kajk. krajeva RH; izučavanje i populariziranje starije i suvremene kajk. književnosti i jezika; izdavanje časopisa *Kaj* i posebnih izdanja/knjiga unutar više biblioteka; održavanje znanstvenih skupova, redovita Tribina; izložbena djelatnost